ONL VOOR ONDERNEMERS

HeadFirst Powered by vertage

ZiPconomy

De nieuwe werkelijkheid van zzp

De impact van handhaving, beleid en arbeidsmarktontwikkelingen in cijfers

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 02

Voorwoord 04

Inleiding: cijfers in context 07
- Cijfers, geen onderzoek 08
- Cijfers, maar welke cijfers? 09

ZZP-groei in perspectief: fases sinds 1997 12
- Pre-2004: individualisering 15
- 2005: stimulering 15
- 2009–2015: onzekerheid 15
- 2016–2024: krapte en kansen 15
- 2024–heden: afremmen 16

De zzp-krimp onder het vergrootglas én in perspectief 18

Sectoren, opleidingsniveau en demografie 20
- Sectoren en beroepen 20
- Beroepsniveau 22
- Gender 22
- Leeftijd 23

Andere cijfers, een ander perspectief 24

De impact van de handhaving 30
- Handhaving en de eerste effecten 31
- Waar gaan zelfstandigen naartoe? 31
- Waterbed met vier compartimenten 34
- De flexverschuiving wordt zichtbaar 35
- Inzoomen op beroepsklassen 36

Verdieping A: Fiscale maatregelen 42

Verdieping B: Rechtsvermoeden bij een laag tarief 44
- Omvang van de doelgroep 44
- Grote verschillen tussen sectoren 44
- Wil de doelgroep dit zelf? 45
- Mogelijke effecten op de markt? 46
- Kortom 46

Slotwoord 48

Over ons 49

Voorwoord rapport ZiPconomy

Als het aantal zzp'ers afneemt, is dat dan een succes van arbeidsmarktbeleid? Het lijkt een eenvoudige vraag. Het antwoord is dat niet.

Mede sinds de opheffing van het handhavingsmoratorium op 1 januari 2025 heeft de Nederlandse arbeidsmarkt een opvallende ontwikkeling doorgemaakt. Voor het eerst in decennia zien we een substantiële afname van het aantal werkzame zelfstandigen. Daarmee staat een deel van de arbeidsmarkt dat jarenlang vrijwel onafgebroken groeide, ineens onder druk. Dat leidt tot stevige discussies en duidelijke meningen. Maar zoals zo vaak op de arbeidsmarkt, blijkt de werkelijkheid minder eenduidig dan de eerste cijfers doen vermoeden.

Kijk voorbij de krantenkop
Wij volgen, samen met ONL voor Ondernemers en ZiPconomy, de ontwikkelingen op de arbeidsmarkt al jarenlang. Daarbij hanteren we steeds hetzelfde uitgangspunt: goede keuzes beginnen met betrouwbare feiten en cijfers.

Dat is op dit moment belangrijker dan ooit. Achter iedere beweging op de arbeidsmarkt gaan namelijk meerdere ontwikkelingen schuil. Wet- en regelgeving speelt een rol, maar ook economische omstandigheden, arbeidsmarktkrapte, technologische verandering en de voorkeuren van werkenden zelf beïnvloeden de keuzes die mensen en organisaties maken. Wie uitsluitend naar de hoofdlijnen kijkt, loopt het risico belangrijke nuances over het hoofd te zien.

Waarom dit rapport hard nodig is
In het politiek-maatschappelijke debat, zeker over zzp'ers, lopen aannames, onderbuikgevoelens en feiten nog te vaak door elkaar heen. Een daling van het aantal zzp'ers wordt dan bijvoorbeeld uitgelegd als bewijs dat beleid werkt. Maar wat zegt zo'n daling over de positie van werkenden, hun voorkeuren of de contractvorm waarin zij vervolgens terechtkomen?

Juist daarom hebben wij dit rapport samengesteld. Niet om een oordeel te vellen over beleid of om politieke conclusies te trekken, maar om inzicht te bieden in wat er daadwerkelijk gebeurt. Wat laten de cijfers zien? Welke verschuivingen vinden plaats? En welke vragen roept dat op voor de toekomst van werk in Nederland? We zijn er niet om één contractvorm te verdedigen, maar om zichtbaar te maken wat beleid in de praktijk betekent.

Wat de lezer met dit rapport kan
Dit rapport plaatst recente ontwikkelingen in een breder perspectief. Het helpt betrokkenen bij het zzp-dossier om de cijfers beter te duiden en de gevolgen van beleid goed te beoordelen. Voor Kamerleden en beleidsmakers biedt het een feitelijke basis voor besluitvorming. Voor opdrachtgevers en werkgevers een mooi overzicht in veranderingen op de arbeidsmarkt.

Het rapport biedt geen antwoord op ieder vraagstuk dat speelt binnen het zzp-dossier. Daarvoor is de arbeidsmarkt te simpelweg te divers en het dossier te complex. Het maakt wel inzichtelijk hoe aantallen zich tot elkaar verhouden en wat de gevolgen zijn en wat de gevolgen zijn van bepaalde beleidskeuzes. Hoe we tot deze inzichten zijn gekomen, welke data we daarvoor gebruikten en waar de grenzen van deze analyse liggen, leest u in de inleiding.

Een arbeidsmarkt vraagt om balans
De inzichten in dit rapport laten zien dat arbeidsmarktontwikkelingen zich zelden laten terugbrengen tot winnaars en verliezers. Minder zelfstandigen betekent niet automatisch meer vaste banen, en een afname van één contractvorm zegt nog weinig over de kwaliteit van de arbeidsmarkt als geheel. Arbeidsmarktbeleid zou dan ook niet beoordeeld moeten worden op het terugdringen van één specifieke vorm van werk, maar op de vraag of mensen duurzaam kunnen deelnemen aan de arbeidsmarkt op een manier die past bij hun talenten, ambities en omstandigheden.

Een waardevolle samenwerking
Dit rapport is opnieuw het resultaat van de samenwerking met ONL voor Ondernemers en onafhankelijk kennisplatform ZiPconomy. Dankzij de combinatie van data, praktijkervaring en verschillende perspectieven kunnen we opnieuw bijdragen aan een genuanceerd en constructief gesprek over de toekomst van werk in Nederland.

Onze bijzondere dank gaat uit naar de medewerkers van ZiPconomy voor het verzamelen en analyseren van alle arbeidsmarktdata. Het grasduinen in alle beschikbare data levert keer op keer weer waardevolle en interessante inzichten op.

Mijn oproep aan beleidsmakers, werkgevers, belangenorganisaties, Kamerleden, journalisten en andere betrokkenen is dan ook helder: blijf kijken naar het grotere geheel. Nederland heeft een arbeidsmarkt nodig die zekerheid biedt waar dat nodig is, ruimte geeft waar dat kan, en aansluit bij de manier waarop mensen vandaag én morgen willen werken. Alleen dan bouwen we aan een arbeidsmarkt die niet alleen wendbaar is, maar ook duurzaam, veerkrachtig en toekomstbestendig.

Ik wens u veel leesplezier en vooral waardevolle inzichten.

Allard van Dam
Country Manager HeadFirst

Inleiding: cijfers in context

In 1999 verscheen het kabinetsrapport De ondernemende samenleving: meer kansen, minder belemmeringen voor ondernemerschap. Waar beleid aanvankelijk vooral gericht was op het stimuleren van ondernemerschap in brede zin, kwam de focus later steeds nadrukkelijker te liggen op zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers). De opheffing van het handhavingsmoratorium op arbeidsrelaties per 1 januari 2025 en de afbouw van verschillende fiscale regelingen voor zelfstandigen zijn daarvan recente voorbeelden.

Dit rapport gaat niet over de vraag of dat beleid wenselijk of verstandig is. Ook gaat het niet over de vraag of dat beleid voor,tegen, met of over zelfstandigen wordt gemaakt. We kijken puur naar wat de cijfers laten zien. Hoe ontwikkelt het aantal zzp'ers zich? Welke verschillen zijn zichtbaar tussen sectoren, beroepen en demografische groepen? Welke trends zijn zichtbaar en in hoeverre zijn die wel of niet te koppelen aan beleidsinterventies.

Daarnaast kijken we specifiek naar de vraag of er aanwijzingen zijn voor het zogenoemde waterbedeffect: leiden maatregelen die gericht lijken te zijn op het beperken van het aantal zzp'ers mogelijk tot (ongewenste) neveneffecten, zoals de groei van flexarbeid? Zijn er verschuivingen – ook binnen sectoren - te zien in het contracttype van werkenden.

De nadruk ligt daarbij op de periode vanaf 2024. Wat zijn de zichtbare effecten van de opheffing van het handhavingsmoratorium, de verdere verlaging van de zelfstandigenaftrek en andere fiscale maatregelen? En welke invloed hebben mogelijk de aankondigingen van nog twee belangrijke interventies: de Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen (BAZ) en de Zelfstandigenwet.

Cijfers, geen onderzoek
Dit rapport is geen wetenschappelijk onderzoek naar de effecten van het gevoerde beleid. Dat is niet aan ons. Bovendien is dat om een aantal redenen zeer complex.

Zeker de afgelopen jaren zijn verschillende kabinetten met een ongekend groot, breed en bovenal ingrijpend pakket aan wetgeving en beleidsmaatregelen gekomen. Soms waren de maatregelen gericht op zelfstandigen, zoals de opheffing van het handhavingsmoratorium, het zo goed als afschaffen van de zelfstandigenaftrek, het opheffen van de fiscale oudedagsreserve (FOR), de verlaging van de MKB-winstvrijstelling, de afschaffing van de startersaftrek, de komst van het rechtsvermoeden laag tarief en de aangekondigde BAZ en Zelfstandigenwet. Maar soms ging het om beleid dat mogelijk meer indirect de 'zzp-markt' raakt, zoals de Wet Toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten (WTTA) en de Wet meer zekerheid flexwerkers.

Als er al trends te zien zijn in de cijfers over het aantal (werkende) zzp'ers, dan is het vrijwel ondoenlijk om deze exact toe te wijzen aan een van deze wetten en beleidsinterventies. Maar de cijfermatige analyse in dit rapport geeft op zijn minst een indicatie van welke effecten er zijn.

Daarnaast beïnvloeden wetten en beleid niet op zichzelf het gedrag van werkenden en werkgevers. Een afkoelende economie, minder schaarste aan personeel, de politieke wens voor een kleinere (rijks)overheid inclusief beleid gericht op minder inhuur van externen, de geopolitieke onzekerheid en verschillende internationale conflicten: ze hebben allemaal ook invloed op de vraag naar zzp'ers en de bereidheid van werkenden om de stap te zetten van droom (het zzp-schap) naar werkelijkheid.

Die wens om zzp'er te worden, van een beperkte maar ook vasthoudende groep binnen de arbeidsmarkt, komt wat ons betreft ook voort uit een cultuuraspect. Herman Pleij – emeritus hoogleraar historische Nederlandse letterkunde – noemde Nederland niet voor niets ooit een land van zzp'ers: individualisten met een koopmansgeest, geworteld in een tijd waarin koopmannen zich moesten losmaken uit traditionele structuren waarin kerk en adel de dienst uitmaakten. Individualisering, maar bovenal de wens om je op een andere manier te verhouden tot gevestigde systemen, waaronder werkgevers, en het strevennaar autonomie en eigen regie over vakmanschap en privé, spelen onmiskenbaar een rol in de veranderende samenstelling van de arbeidsmarkt.

Ook technologie speelt een rol. De coronaperiode liet zien dat plaats- en tijdonafhankelijk werken op grote schaal mogelijk is. Dat heeft invloed gehad op de manier waarop organisaties werken én op de aantrekkelijkheid van zelfstandig ondernemerschap. Nieuwe ontwikkelingen, zoals kunstmatige intelligentie, kunnen de arbeidsmarkt de komende jaren opnieuw veranderen.

De analyses in dit rapport zijn daarom vooral bedoeld om ontwikkelingen zichtbaar te maken. We laten zien welke trends zichtbaar zijn in de data en in hoeverre deze samenvallen met veranderingen op de arbeidsmarkt en in het beleid.

Wat tot slot zuiver onderzoek naar beleidseffecten lastig maakt, is dat harde, meetbare beleidsindicatoren vaak ontbreken. Wanneer is het beleid geslaagd? Welke te verwachten effecten zijn gewenst, of ongewenst? Juist omdat die kaders vaak ontbreken, is het lastig om beleid achteraf objectief te beoordelen.

Cijfers, maar welke cijfers?
De analyses in dit rapport zijn grotendeels gebaseerd op data van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Het CBS beschikt over zeer gedetailleerde arbeidsmarktgegevens en biedt daardoor een uniek inzicht in de ontwikkeling van verschillende groepen werkenden. Tegelijkertijd geldt dat hoe verder wordt ingezoomd op specifieke sectoren of beroepsgroepen, hoe kleiner de aantallen soms worden en hoe voorzichtiger conclusies moeten worden getrokken.

Een belangrijk uitgangspunt is dat het CBS voornamelijk kijkt naar zzp'ers voor wie ondernemerschap het hoofdinkomen vormt. De grote groep werkenden die naast een baan, studie of pensioeninkomen ook als zzp'er actief is, blijft daardoor gedeeltelijk buiten beeld. Waar mogelijk richten we ons daarnaast specifiek op zzp'ers die hun eigen arbeid aanbieden. Dat is de groep die centraal staat in het maatschappelijke en politieke debat over zelfstandig ondernemerschap.

Het CBS kijkt bovendien naar de 'positie in de werkkring'. De cijfers laten zien hoe mensen in een bepaalde periode hebben gewerkt: als werknemer, flexwerker of zelfstandige. Wat je gedaan hebt, is voor het CBS leidend. Dat is iets anders dan wat mensen willen, wat hun intentie is of hoe ze zichzelf zien. Daardoor kunnen cijfers van verschillende bronnen van elkaar afwijken. Iemand kan bijvoorbeeld als zelfstandige staan ingeschreven bij de Kamer van Koophandel, maar in de CBS-statistieken als werknemer worden meegeteld omdat het ondernemerschap niet langer het hoofdinkomen vormt.

Om die reden combineren we CBS-data met andere bronnen, waaronder cijfers van de Kamer van Koophandel en arbeidsmarktdata van Intelligence Group. Samen geven deze bronnen niet alleen inzicht in wat werkenden doen, maar ook in wat zij willen en verwachten.

Met die context in gedachten wensen wij u veel leesplezier en vooral waardevolle inzichten toe.

Hugo-Jan Ruts
Oprichter ZiPconomy

Wim Davidse
Director Trends & Insights bij ZiPmedia, hoofdredacteur van FlexNieuws

De werkzame beroepsbevolking was in het tweede kwartaal 9,8 miljoen mensen groot. Dat is bijna een half procent meer dan zes kwartalen eerder.

Binnen die groep waren er volgens CBS-cijfers 1.469.000 zelfstandigen voor wie op dat moment het inkomen uit ondernemerschap de belangrijkste inkomstenbron vormde. Dat zijn er 161.000 minder dan op de piek in het vierde kwartaal van 2024 (-9,9%).

Deze groep is nu 15,2% van de totale werkzame beroepsbevolking. Twee jaar terug was dat nog 16,7%. Het aantal zzp'ers dat hun eigen arbeid aanbiedt, maakte op de piek 13,3% van de werkzame beroepsbevolking uit; nu is dat 11,4%.

Die groep is verder onder te verdelen in verschillende categorieën. Het huidige beleid richt zich vooral op de specifieke subgroep zzp'ers die voor opdrachtgevers werken (zzp-eigen arbeid) aan opdrachten met een wat langere looptijd, waardoor ze ook een beperkt aantal opdrachtgevers hebben. Daarom kijken we in dit rapport niet alleen naar de totale groep zelfstandigen, maar juist ook naar de ontwikkeling van de verschillende subgroepen.

Waar mogelijk tonen we daarbij zowel de meest recente cijfers als de ontwikkeling sinds het vierde kwartaal van 2024. Hiervoor maken we gebruik van CBS-data en aanvullende inzichten uit onder meer de Zelfstandigen Enquête Arbeid (ZEA).

Figuur 1: Werkzame beroepsbevolking Q2, 2026
Naar positie in de werkkring / aandeel t.o.v. totaal / Afname sinds Q4, 2024

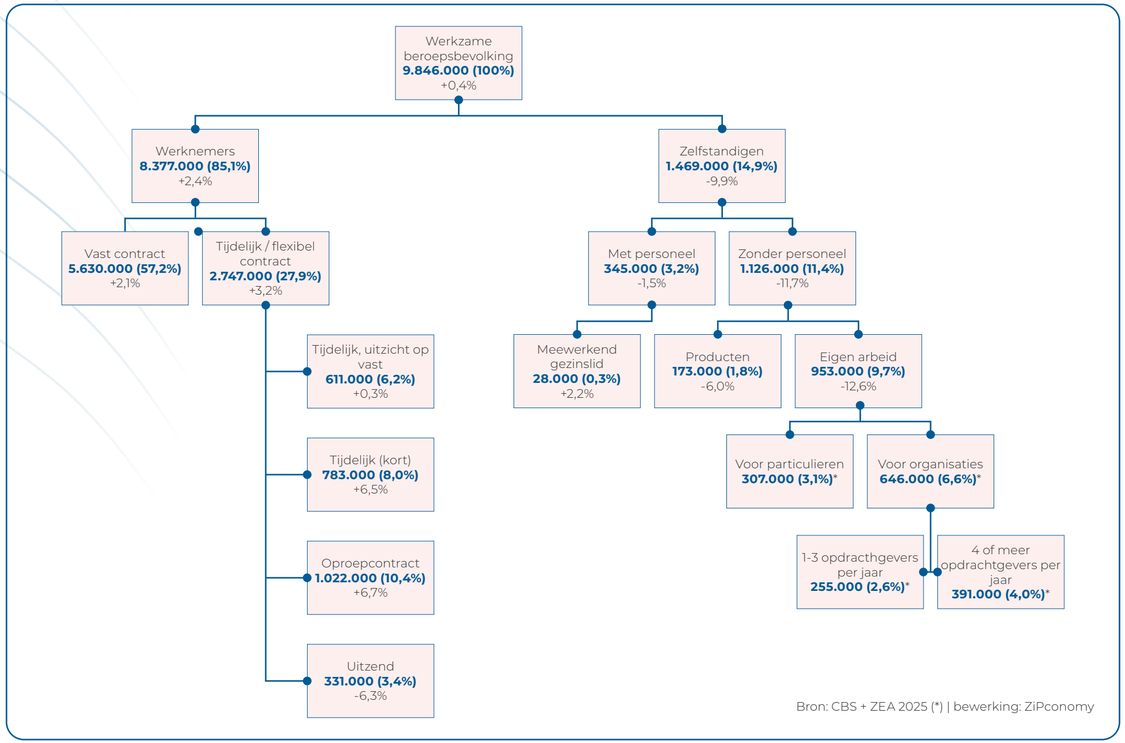

ZZP-groei in perspectief: fases sinds 1997

Het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt, is de afgelopen dertig jaar vrijwel onafgebroken gegroeid. Dat laat de onderstaande grafiek zien (jaar-op-jaargroei per kwartaal). Dat zal niet als een verrassing komen, hetzelfde geldt voor het feit dat die groei de afgelopen kwartalen radicaal is veranderd in een daling. Op de oorzaken en gevolgen daarvan gaan we later in dit rapport uitgebreider in.

Figuur 2: Kwartaal groei (jaar op jaar) zzp eigen arbeid (CBS)

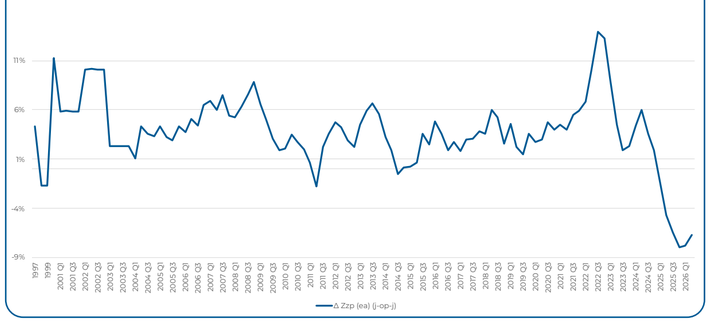

Wanneer we de ontwikkeling van het aantal zzp'ers vergelijken met de economische groei, ontstaat een herkenbaar patroon. In periodes van economische voorspoed groeit doorgaans ook het aantal zelfstandigen. De vraag naar arbeid neemt toe, organisaties zijn bereid meer extern talent in te huren en meer werkenden zetten de stap naar ondernemerschap.

De relatie werkt echter niet automatisch de andere kant op. Een afwakkende economie leidt niet per definitie tot minder zzp'ers. In sommige periodes is juist het verlies van werk of baanzekerheid een aanleiding om als zelfstandige verder te gaan.

Figuur 3: Groei zzp & ontwikkeling BBP

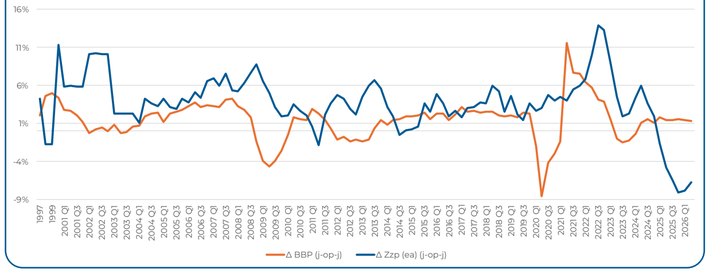

Een tweede verklaring voor de groei van het aantal zzp'ers is dat er simpelweg steeds meer mensen werken. Niet alleen het aantal zelfstandigen nam toe, ook het aantal werknemers groeide sterk. In de afgelopen tien jaar gebeurde dat zelfs zonder onderbreking, wat uitzonderlijk te noemen is.

Nederland kent bovendien een van de hoogste arbeidsparticipaties van Europa. Volgens Eurostat werkte in 2025 83,3% van de bevolking tussen de 20 en 64 jaar. Alleen Malta noteerde een hoger percentage.

Hoewel het aantal zzp'ers procentueel harder groeide dan het aantal werknemers, ligt dat in absolute aantallen anders. In de afgelopen tien jaar kwamen er ruim 1,1 miljoen werknemers bij, tegenover ongeveer 250.000 zzp'ers. De arbeidsmarkt groeide dus over de volle breedte.

De ontwikkeling van het aantal zzp'ers laat zich daarmee niet uitsluitend verklaren door economische groei. De afgelopen dertig jaar kenmerken zich door verschillende fases waarin economische omstandigheden samenkomen met politiek beleid, technologische ontwikkelingen en veranderende maatschappelijke voorkeuren.

In het volgende hoofdstuk kijken we nader naar de verhouding tussen verschillende contractvormen en de ontwikkeling van vaste banen, flexwerk en zelfstandig ondernemerschap.

Figuur 4: Fases in groei en daling zzp eigen arbeid (1997-2026)

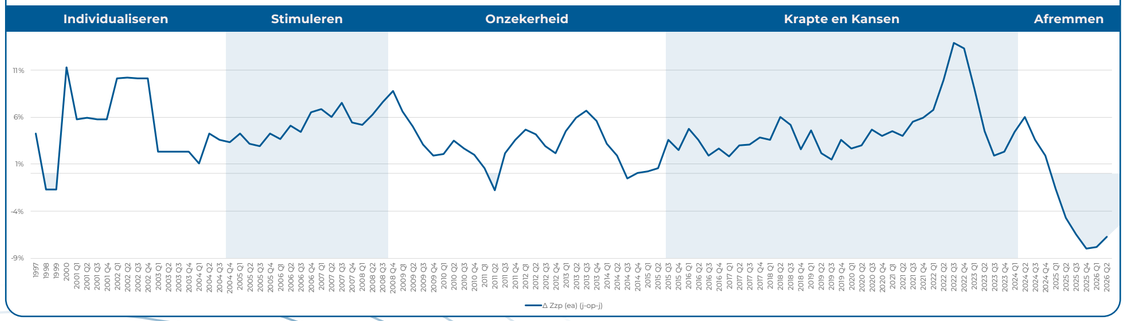

Pre-2004: individualisering
De CBS-data begint in 1997. Nederland bevindt zich dan, net als veel andere landen, in een periode van economische groei, digitalisering, toenemende welvaart en optimisme over de zogenoemde nieuwe economie.

De pragmatische Paarse kabinetten kiezen voor meer marktwerking en deregulering. Tegelijkertijd individualiseren de maatschappij en arbeidsmarkt, met een groeiende interesse naar het zelfstandig ondernemerschap als uiting daarvan, vooral onder hoger opgeleide professionals. De opkomst van de informatietechnologie, waaronder internet en mobiele telefonie, biedt juist voor deze groep nieuwe mogelijkheden.

2005: stimulering
Passend bij deze tijdgeest komt het Kabinet-Kok II eind 1999 met het rapport De ondernemende samenleving: meer kansen, minder belemmeringen voor ondernemerschap. Een van de aanleidingen: het aantal ondernemers in Nederland ligt ruim onder het niveau van de landen om ons heen.

Een paar jaar later zijn de Paarse kabinetten – en de bijbehorende tijdgeest – verdwenen, maar het voorgestelde beleid wordt doorgezet:

- De WAZ, de (verplichte) arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen, wordt in 2004 afgeschaft. Zzp'ers kunnen vanaf dat moment zelf bepalen hoe ze het risico van arbeidsongeschiktheid opvangen.
- De komst van de Verklaring Arbeidsrelatie (VAR) in 2005 geeft het nodige 'inhuurcomfort' bij opdrachtgevers.
- De invoering van de mkb-winstvrijstelling (2007, later verhoogd) geeft ook zzp'ers een extra financiële steun in de rug.

Het aantal zelfstandig ondernemers groeit in deze periode verder. Opvallend is dat de groei vooral zichtbaar is onder zelfstandigen die hun eigen kennis en expertise aanbieden en dan vaak voor wat langere opdrachten bij een opdrachtgever. Anders dan soms werd verwacht, blijkt deze groep meestal geen ambitie te hebben om zelf personeel in dienst te nemen. Daarmee ontstaat een steeds grotere groep werkenden die zich bevindt tussen traditioneel werkgeverschap en werknemerschap: de zzp'er eigen arbeid, ook wel de zelfstandig interim professional.

2009–2015: onzekerheid
De financiële crisis markeert het begin van een nieuwe fase. Economische onzekerheid en terughoudendheid op de arbeidsmarkt raken ook de zzp-markt.

Ondertussen nemen in de Haagse binnenwereld de zorgen over de groei van het aantal zzp'ers toe. Vooral vanwege het groeiend gebruik van de zelfstandigenaftrek en de mkb-winstvrijstelling, en de budgettaire consequenties daarvan. Het leidt uiteindelijk tot de invoering van de Wet Deregulering Beoordeling Arbeidsrelaties (DBA), wat niet meer of minder is dan de afschaffing van de VAR.

Het politieke debat in aanloop naar het verdwijnen van de VAR en de ontstane onrust bij opdrachtgevers leidt tot een plots dalende vraag naar zelfstandigen. Omdat de gevolgen groter blijken dan voorzien, wordt een handhavingsmoratorium ingevoerd in afwachting van nieuwe wet- en regelgeving.

2016–2024: krapte en kansen
Nieuwe wetgeving blijft jarenlang uit. Het handhavingsmoratorium wordt meerdere keren verlengd.

Het aantal zzp'ers eigen arbeid blijft in deze fase gestaag groeien. De groei zit vooral in de hoger opgeleide professionals, zoals we eerder hebben laten zien in ons rapport 'Een decennium zzp-dossier' (2025).

Tweejaarlijks onderzoek van CBS en TNO (ZEA) laat in deze periode steeds opnieuw zien dat de meeste zelfstandigen bewust kiezen voor ondernemerschap. Vrijheid, autonomie, vakmanschap en eigen regie zijn de belangrijkste drijfveren. Het aandeel zelfstandigen dat zich gedwongen ondernemer noemt, blijft klein. Uit dit onderzoek blijkt dat 89% het liefst zzp'er wil blijven.

Deze ontwikkeling valt samen met een uitzonderlijk krappe arbeidsmarkt. In de periode 2022-2024 zijn er meer vacatures dan werkzoekenden. Zelfstandigen profiteren nadrukkelijk van deze krapte.

Uit gesprekken van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) met verschillende sectoren blijkt dat sommige werkgevers daardoor steeds vaker kiezen voor zelfstandigen, ook voor werkzaamheden die feitelijk kenmerken van regulier werk vertonen. Werkgevers spreken in dat verband soms over een rol als "gedwongen opdrachtgever".

Ook de coronaperiode valt in deze fase. De tijdelijk forse vraaguitval is nauwelijks terug te zien in de cijfers over het aantal zzp'ers, wel in het aantal gewerkte uren. Logisch, de overstap naar 'vast werk' was in die periode vaak geen reëel alternatief. Wat deze coronaperiode ook laat zien, is dat 'plaats- en tijdonafhankelijk' werken op grote schaal kan. Ideaal voor zzp'ers. Het aantal zzp'ers schiet na de pandemie omhoog.

2024–heden: afremmen

Ondanks dat de beloofde nieuwe wetgeving voor het beoordelen van de arbeidsrelatie er nog niet is, besluit de Haagse politiek in meerderheid dat het handhavingsmoratorium per 1 januari 2025 opgeheven wordt.

Daarnaast wordt er – stap voor stap – op fiscaal vlak stevig ingegrepen.

- De zelfstandigenaftrek gaat in rap tempo naar zo goed als nul.
- De mkb-winstvrijstelling wordt verlaagd.
- De fiscale oudedagsreserve (FOR) verdwijnt
- De startersaftrek verdwijnt volledig vanaf 2028.

Daarbij wordt de (verplichte) Basisverzekering Arbeidsongeschiktheid Zelfstandigen aangekondigd en in het voorjaar van 2026 ingediend bij de Tweede Kamer. Verder geldt vanaf 1 januari 2027 een rechtsvermoeden van een arbeidsovereenkomst op basis van een uurtarief, wat het inhuren van zzp'ers tegen lagere uurtarief zal ontmoedigen.

Het mist zijn effect op de zzp-markt niet, zo laten de cijfers van het CBS zien. Voor het eerst in decennia krimpt het aantal werkzame zzp'ers meerdere kwartalen achter elkaar. Op het hoogtepunt in 2024 telde Nederland bijna 1,3 miljoen zzp'ers eigen arbeid. In het tweede kwartaal van 2026 zijn dat er nog iets meer dan 1,1 miljoen.

In de afgelopen zes kwartalen nam het aantal (werkzame) zelfstandigen af met 161.000 (bijna 10%). Binnen die groep daalde het aantal zzp'ers eigen arbeid het hardst (-12,6%).

Het is aannemelijk dat niet alleen beleid hierbij een rol speelt. De economische groei vlakt af, de arbeidsmarkt wordt minder krap en geopolitieke onzekerheid beïnvloedt investeringen en personeelsvraag. Toch markeert deze periode zonder twijfel een duidelijke trendbreuk.

In het volgende hoofdstuk analyseren we waar deze krimp het sterkst zichtbaar is. Daarna kijken we hoe de ontwikkeling van het aantal zzp'ers zich verhoudt tot vaste banen, flexwerk en andere vormen van arbeid.

Conclusies

- De groei van het aantal zzp'ers in de afgelopen dertig jaar hangt samen met een combinatie van economische groei, beleidskeuzes, technologische ontwikkelingen en maatschappelijke veranderingen.
- Beleidsmaatregelen lijken invloed te hebben op het aantal werkenden dat kiest voor zelfstandig ondernemerschap. Zowel stimulerend als afremmend beleid is zichtbaar in de cijfers.
- De huidige daling van het aantal zzp'ers is historisch uitzonderlijk. De omvang en samenstelling van die krimp vragen om een nadere analyse, die in de volgende hoofdstukken volgt.

Het stimuleringsbeleid vanaf het begin van deze eeuw was mede ingegeven door de overtuiging dat Nederland – naar de mening van het Paarse kabinet – relatief weinig ondernemers had ten opzichte van andere Europese landen.

De onderstaande grafiek, met daarin het aandeel zelfstandigen (self-employed) binnen de totale werkzame beroepsbevolking, laat zien dat Nederland die inhaalslag inderdaad heeft gemaakt. Nederland telt op dit moment niet uitzonderlijk veel zelfstandigen in vergelijking met andere landen. Het is vooral de sterke groei in de afgelopen 25 jaar die opvalt. De recente daling van het aantal zelfstandigen in Nederland is nog niet zichtbaar in deze ILO-cijfers.

Tegelijkertijd is Nederland geen uitzondering. In landen als Zwitserland en Frankrijk lag de groei van het aantal zelfstandigen in de afgelopen vijf tot tien jaar zelfs hoger. België zit momenteel onder Nederland, maar het verschil is beperkt, ondanks de duidelijke verschillen in het fiscale stelsel en het sociale zekerheidsstelsel voor zelfstandigen. Wie specifiek naar Vlaanderen kijkt, ziet dat de verschillen nog kleiner zijn.

Ook in andere landen hebben stimulerend beleid, zoals in Frankrijk onder Macron, en juist strengere regels rond het inzetten van zelfstandigen, zoals in Duitsland en het Verenigd Koninkrijk, invloed op het aantal zelfstandigen. Tegelijkertijd spelen economische structuur, arbeidsmarktkrapte, technologische ontwikkelingen en cultuur ook daar een belangrijke rol in de ontwikkeling van zelfstandig ondernemerschap.

Figuur 5: 'Self employed' als % van totale beroepsbevolking (ILO)

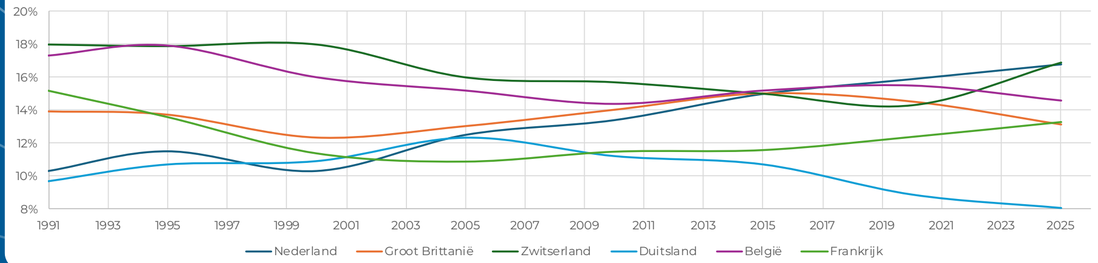

De zzp-krimp onder het vergrootglas én in perspectief

Begin 2025 verwachtte het Centraal Planbureau (CPB) dat het aantal zzp'ers in 2025 en 2026 met ongeveer 130.000 personen zou afnemen als gevolg van het opheffen van het handhavingsmoratorium. Daarna zou volgens het CPB een periode van stabilisatie volgen.

Op basis van de meest recente CBS-cijfers kunnen we constateren dat deze afname in het tweede kwartaal van 2026 al meer dan bereikt is. Inmiddels zijn er circa 149.000 minder zzp'ers die eigen arbeid aanbieden.

Figuur 6: Toe- en afname zzp-eigen-arbeid t.o.v. kwartaal eerder

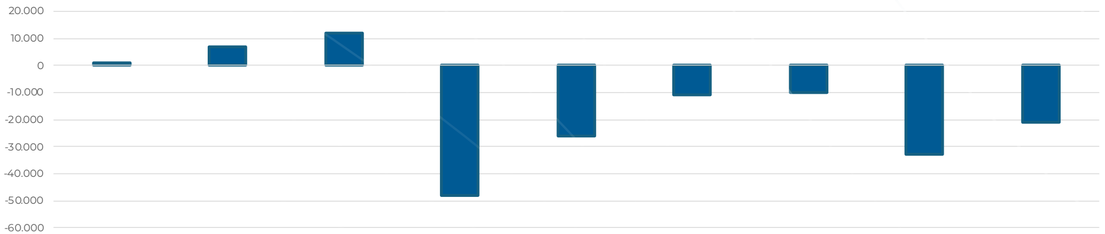

De daling is fors, maar het tempo neemt af. De afname in het tweede kwartaal van 2026 ligt onder het gemiddelde van de voorgaande kwartalen. Dat kan erop wijzen dat de sterkste daling inmiddels achter ons ligt, al is het nog te vroeg om van een structurele stabilisatie te spreken.

Binnen de totale groep zelfstandigen daalt het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt het sterkst. In anderhalf jaar tijd kromp deze groep met circa 12,6%.

Opvallend is dat de daling zich niet beperkt tot de groep waarop het politieke en maatschappelijke debat zich vooral richt. Ook het aantal zzp'ers dat voornamelijk producten verkoopt nam af, met 6%. Het aantal zelfstandigen met personeel daalde in dezelfde periode met 1,5%. Dat zijn groepen die in beginsel weinig direct geraakt worden door de handhaving op schijnzelfstandigheid. Mogelijk spelen de afbouw van fiscale voordelen en de verslechterde economische omstandigheden ook hier een rol.

Sectoren, opleidingsniveau en demografie

De vraag is vervolgens waar deze krimp zichtbaar is. Neemt het aantal zzp'ers overal af of zijn er duidelijke verschillen tussen sectoren en groepen werkenden?

Sectoren en beroepen
Het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt daalde de afgelopen zes kwartalen in vrijwel alle sectoren. De sterkste afname zien we in zorg en welzijn, onderwijs (inclusief particulier onderwijs en sport) en handel en vervoer.

De ontwikkeling wordt nog duidelijker wanneer wordt gekeken naar het totaal aantal gewerkte uren sinds het eerste kwartaal van 2024. Daaruit blijkt ook dat de daling al vóór 1 januari 2025 zichtbaar was. Dat is niet verrassend. De opheffing van het handhavingsmoratorium werd ruim van tevoren aangekondigd, waardoor organisaties en opdrachtgevers al eerder hun inhuurbeleid begonnen aan te passen.

Figuur 7: Gewerkte uren zelfstandigen - seizoensgecorrigeerd, per sector (Index: Q1, 2024 = 100)

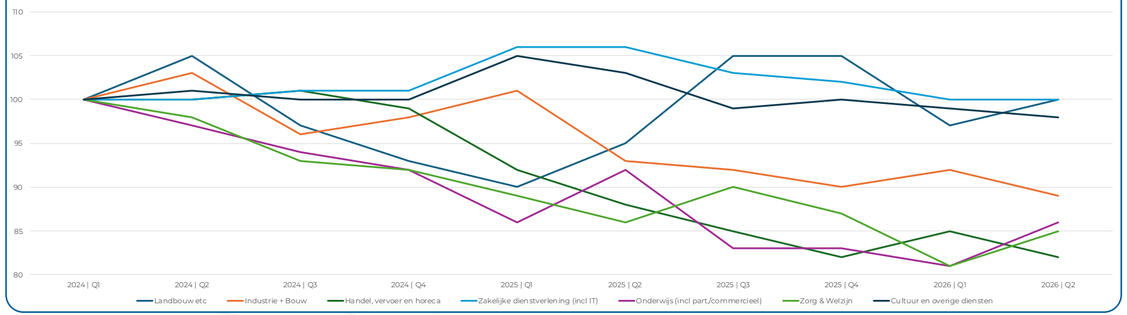

Figuur 8: Toe- en afname zzp-eigen-arbeid per beroep | Q4, 2024 - Q2,2026

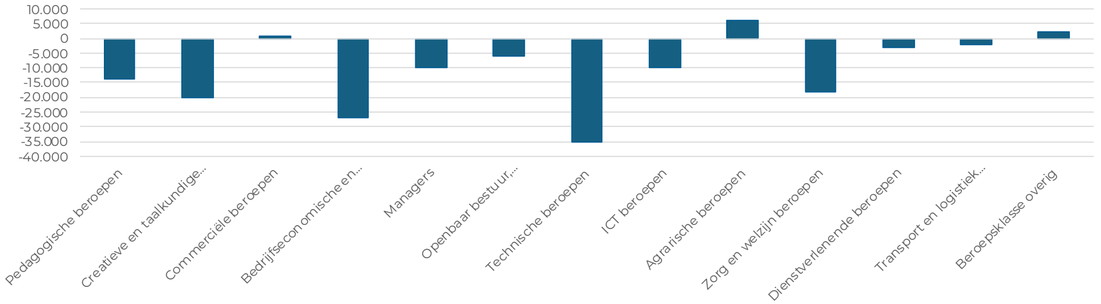

Dat juist zorg en onderwijs de grootste daling laten zien, betekent niet dat deze sectoren relatief veel zzp'ers kennen. Sterker nog: het aandeel zzp'ers ligt in beide sectoren onder het gemiddelde van de arbeidsmarkt.

Uit gesprekken met marktpartijen ontstaat daarnaast het beeld dat grote private organisaties al langer bezig zijn met compliant inhuren, vaak nog voordat sprake was van actieve handhaving. In andere sectoren, en bij overheden op nationaal, provinciaal en gemeentelijk niveau, lijkt die beweging later op gang te zijn gekomen. Daar zien we vanaf 2025 juist een sterkere afname van externe inhuur.

Een overzicht van de ontwikkelingen onder zzp'ers die eigen arbeid aanbieden, uitgesplitst naar beroep, laat logischerwijs een vergelijkbaar beeld zien.

Beroepsniveau
De afname van het aantal zzp eigen arbeid verschilt per beroepsniveau. Percentueel daalt de groep zzp'ers die relatief eenvoudige taken doet (ISCO niveau 1) het hardst. De groep die 'zeer complexe' taken verricht (waarvoor minimaal HBO niveau nodig is) daalt het minst hard. Overigens zit bijna de helft van de zzp'ers eigen arbeid in die laatste categorie. Die groep is ook voor een groot deel verantwoordelijk voor de groei van het aantal zzp'ers de afgelopen 20 jaar. Dat is niet verrassend. De opheffing van het handhavingsmoratorium werd ruim van tevoren aangekondigd, waardoor organisaties en opdrachtgevers al eerder hun inhuurbeleid begonnen aan te passen.

Figuur 9: zzp eigen arbeid, toe/afname aantal | Q2 2024 - Q2 2026 (Index: Q2, 2024 = 100)

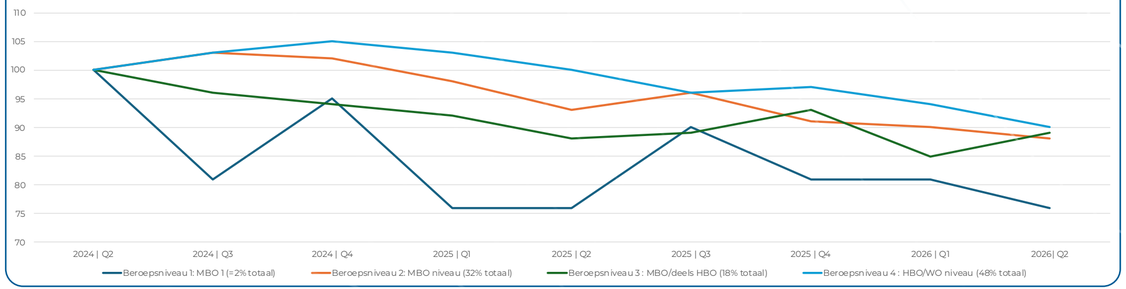

Gender
Het aantal vrouwelijke zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt daalde de afgelopen twee jaar met 9,5%. Bij mannen lag die afname met 13,8% duidelijk hoger. Dat is opvallend, omdat juist de sectoren zorg en onderwijs, waar relatief veel vrouwen werkzaam zijn, de sterkste daling laten zien. Een mogelijke verklaring is dat vrouwelijke zzp'ers vaker uitsluitend voor particulieren werken. Deze opdrachten staan veel minder onder invloed van de discussies rondom schijnzelfstandigheid en de Wet DBA.

Vrouwen zijn overigens nog steeds ondervertegenwoordigd onder zzp'ers. Ongeveer vier op de tien zelfstandigen is vrouw, terwijl die verhouding onder werknemers vrijwel gelijk verdeeld is. Ook de Kamer van Koophandel signaleert al langere tijd een lichte daling van het aandeel vrouwelijke starters.

Leeftijd
De grootste verschillen zien we wanneer wordt gekeken naar leeftijd.

Zo is het aantal zzp'ers voor wie het ondernemerschap de hoofdbaan vormt in de leeftijdscategorie 15 tot 25 jaar in twee jaar tijd met maar liefst 29,4% gedaald. Het aantal jonge zzp'ers neemt in vrijwel alle beroepsklassen af, met uitzondering van transport en logistiek en commerciële beroepen.

Ook de leeftijdsgroepen 25 tot 35 jaar (-28,6%) en 35 tot 45 jaar (-16,3%) laten een veel sterkere afname zien dan het gemiddelde. Bij oudere groepen ontstaat juist een ander beeld. Het aantal zzp'ers tussen 55 en 65 jaar groeide met ongeveer 2,5%, terwijl het aantal zelfstandigen van 65 tot 75 jaar met 7,5% toenam.

Daarbij is het goed te beseffen dat 38% van alle zzp'ers tot de groep 55-plus behoort, waarvan 12,5% zelfs 65 jaar of ouder is. Van alle zzp'ers bevindt 43,8% zich in de leeftijdsgroep 35 tot 55 jaar en 18,3% is jonger dan 35 jaar.

Figuur 10: zzp eigen arbeid, toe/afname aantal | Q2 2024 - Q2 2026

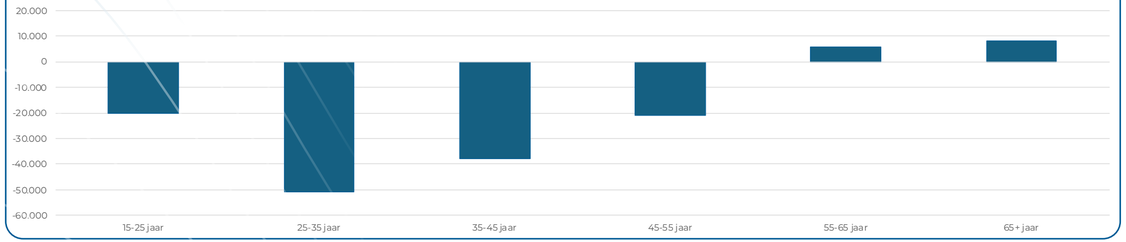

Een mogelijke verklaring ligt in voorkeuren van werkenden zelf. Uit het Arbeidsmarktgedragsonderzoek van Intelligence Group blijkt dat 16,7% van de zelfstandigen onder de 30 liever in loondienst zou werken. Onder zelfstandigen boven de 50 bedraagt dat percentage slechts 7,4%. Oudere zelfstandigen blijven dus niet alleen vaker ondernemer, zij geven ook vaker aan dat te willen blijven.

Andere cijfers, een ander perspectief

Vrijwel alle analyses tot nu toe zijn gebaseerd op CBS-data. Die cijfers beschrijven feitelijk arbeidsmarktgedrag: hoe mensen hebben gewerkt en in welke contractvorm. Ze zeggen minder over wensen, verwachtingen en voorkeuren. Daarom is het interessant om ook naar andere databronnen te kijken.

Wie alleen naar CBS-cijfers kijkt, ziet vooral wat mensen doen. Cijfers van de Kamer van Koophandel (KvK) en uit het Arbeidsmarktgedragsonderzoek van Intelligence Group geven daarnaast inzicht in wat zij willen en verwachten. Die bronnen laten een ander beeld zien.

Het aantal bij de KVK ingeschreven zzp'ers blijft namelijk stijging. Die stijgt gaat wel iets minder hard dan voor 1 januari 2025, maar het valt toch op dat de KVK vrijwel elke maand een stijging ziet. Een groei die vanaf de zomer van 2025 ook weer wat sneller toeneemt. In augustus 2026 (de meest recente cijfers) nam het aantal zzp'ers toe met 33.452 personen. De grootste maandelijkse groei in 1,5 jaar tijd. Er starten weer meer zzp'ers en er stoppen er minder dan 1,5 jaar geleden.

Figuur 11: Ontwikkeling aantal bij KVK ingeschreven zzp'ers

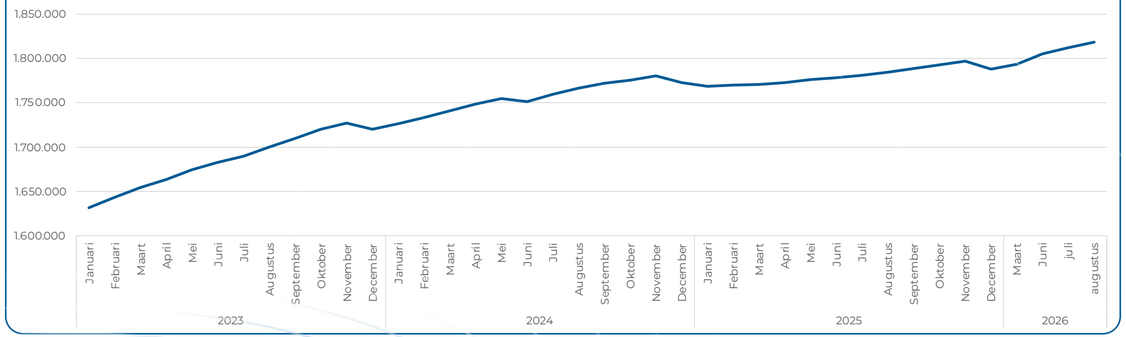

Waar de CBS-cijfers laten zien dat zzp'ers substantieel minder vaak werken als zzp'er, betekent dat dus niet dat ze zich massaal uitschrijven bij de KvK. Blijkbaar zien veel zelfstandigen nog voldoende perspectief in zelfstandig ondernemerschap om ingeschreven te blijven.

Een vergelijking jaar-op-jaar laat zien dat het groeipercentage (groei aantal zzp per jaar) daalde tot de zomer van 2025 (in 2023 was het zes procent), maar nooit onder de nul Daarna begon weer een periode van groei. Dat zegt iets over hun onderliggende wensen en verwachtingen. Ze geven de moed nog niet op

Figuur 12: Jaarlijkse groei aantal ingeschreven zzp bij KVK

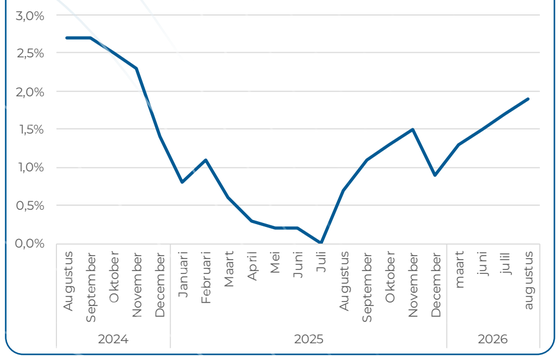

Ook de ontwikkeling van het aantal 'starters', mensen die zich nieuw inschrijven bij de KVK, geeft een beeld van wat de ambitie en intenties van werkenden zijn.

In het tweede kwartaal van 2026 schreven 44.766 nieuwe zzp'ers zich in bij de KvK, 6% meer dan een jaar eerder. Een trend die zich in de zomermaanden juli en augustus doorzet.

In vrijwel alle grotere sectoren waren er in dat tweede kwartaal meer starters dan in dezelfde periode in 2025.

Tabel 1: Aantal startende zzp'ers in 10 grootste sectoren

Sector	2e kwartaal 2025	2e kwartaal 2026	Absoluut	%
Specialistische zakelijke diensten	7.659	8.226	567	7,40%
Handel	6.024	5.483	-541	-9,00%
Bouwnijverheid	5.056	5.428	372	7,40%
Verhuur en overige zakelijke diensten	3.703	3.872	169	4,60%
Informatie- en communicatietechnologie	2.231	3.417	1.186	53,20%
Gezondheids- en welzijnzorg	3.299	3.202	-97	-2,90%
Overige dienstverlening	2.960	3.140	180	6,10%
Onderwijs	2.618	2.981	363	13,90%
Kunst, cultuur, sport en recreatie	2.406	2.348	-58	-2,40%
Vervoer en opslag	1.785	1.970	185	10,40%

Intelligence Group vraagt sinds het vierde kwartaal van 2023 aan werknemers of zij zzp'er zouden willen worden. Door de tijd heen antwoordt tussen de 12,4% en 15,4% van de werkenden bevestigend op die vraag.

Figuur 13: Wens overstap van zzp naar werknemer en vice versa

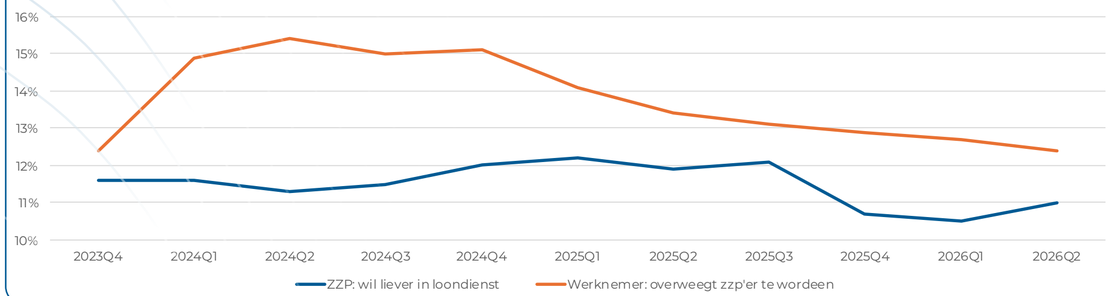

De wens om ooit als zzp'er te werken is nog altijd het grootst onder jongeren en hoger opgeleiden. Onder werkenden jonger dan 30 jaar zegt momenteel 16,4% dat zij zzp'er willen worden. Op het hoogtepunt lag dat percentage op 23%. Onder werkenden met een wo-opleiding bedraagt dit percentage nu 15,1%, tegenover een piek van 20,1%.

Na het hoogtepunt in het tweede kwartaal van 2024 daalde het percentage werkenden dat zzp'er wil worden naar 12,4% in het tweede kwartaal van 2026. Daarmee ligt het weer op hetzelfde niveau als in 2023. De sterkste daling vond plaats rond de opheffing van het handhavingsmoratorium en de brede aandacht die daarvoor ontstond. Sindsdien lijkt die afname af te vlakken.

Dat beeld sluit aan bij andere ontwikkelingen die we in dit rapport zien. De daling van het aantal werkzame zzp'ers volgens het CBS wordt minder sterk, terwijl het aantal nieuwe inschrijvingen bij de Kamer van Koophandel juist weer stijgt.

Intelligence Group stelt ook de omgekeerde vraag: willen huidige zzp'ers liever in loondienst werken? Ook dat levert interessante inzichten op. Het aandeel zzp'ers dat nadrukkelijk aangeeft zelfstandig te willen blijven, daalde kort na de opheffing van het handhavingsmoratorium, maar ligt inmiddels weer rond het gemiddelde van ongeveer 50%. Tegelijkertijd nam de groep die twijfelt aanvankelijk toe, maar daalde deze het afgelopen kwartaal weer licht.

De groep die liever werknemer zou zijn, blijft opvallend stabiel. Dat aandeel schommelt al langere tijd tussen de 10 en 12%. Dat komt overeen met uitkomsten uit de ZEA en recent onderzoek van Knab. Vooral jongeren blijken vaker open te staan voor een dienstverband. Onder zzp'ers jonger dan 30 jaar geeft 16,7% aan liever in loondienst te werken. Onder zzp'ers met een wo-opleiding ligt dat percentage op 16,8%.

Juist die stabiliteit valt op. In dezelfde periode nam het aantal werkzame zzp'ers met ongeveer 130.000 af. Je zou verwachten dat het aandeel zelfstandigen dat liever werknemer wil zijn dan duidelijk zou dalen. Dat gebeurt niet. De cijfers wijzen erop dat een aanzienlijk deel van de uitstroom bestaat uit werkenden die eigenlijk liever zelfstandig waren gebleven.

Conclusies

- De afname van het aantal werkzame zzp'ers is historisch groot. In anderhalf jaar tijd verdwenen circa 130.000 zelfstandigen uit de CBS-statistieken. Zzp'ers voor wie het ondernemerschap een neveninkomen vormt, zijn daarin nog niet meegenomen. Mogelijk is ook deze groep minder als zelfstandige gaan werken.
- Tegelijkertijd blijft de wens om zelfstandig te werken aanwezig. Dat blijkt uit de ontwikkeling van het aantal starters bij de KVK en uit cijfers van het Arbeidsmarktgedragsonderzoek van Intelligence Group.
- Het percentage zzp'ers dat liever in loondienst werkt, verandert nauwelijks. Daarmee lijkt de recente krimp van het aantal zzp'ers voor een groot deel te bestaan uit werkenden die liever zzp'er waren gebleven.
- De wens om zzp'er te worden, daadwerkelijk als zzp'er te starten of zelfstandig te blijven werken, wijst erop dat er een blijvende groep werkenden is die bij voorkeur als zelfstandige werkt.

De impact van de handhaving

Tot en met 2024 groeide het aantal zzp'ers gedurende bijna dertig jaar vrijwel elk kwartaal. Economische groei of recessie, hoge werkloosheid of juist krapte, er was altijd een context waarin het aantal zzp'ers kon toenemen. Parallel hieraan groeide de inhuur van uitzendkrachten en gedetacheerden onstuimig, tot in 2018, waarna een stevige daling inzette. Ook de inhuur van tijdelijke medewerkers en oproepkrachten groeide sterk.

De start van de volledige handhaving op schijnzelfstandigheid per 1 januari 2025 heeft de jarenlange groei van het aantal zzp'ers ontegenzeggelijk een halt toegeroepen. Maar heeft deze ontwikkeling ook geleid tot meer werkenden met een vast contract?

De jaar-op-jaarontwikkeling van het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt en de factoren daarachter hebben we in de vorige hoofdstukken besproken. In de onderstaande grafiek ... zetten we die ontwikkeling af tegen het aantal werknemers met een vast contract (Wn vast), de ontwikkeling van de economie (bbp), de werkloosheid (Wlh) en de kraptegrens.

Figuur 14: Economie, krapte en vast contracten <> zzp (ea)

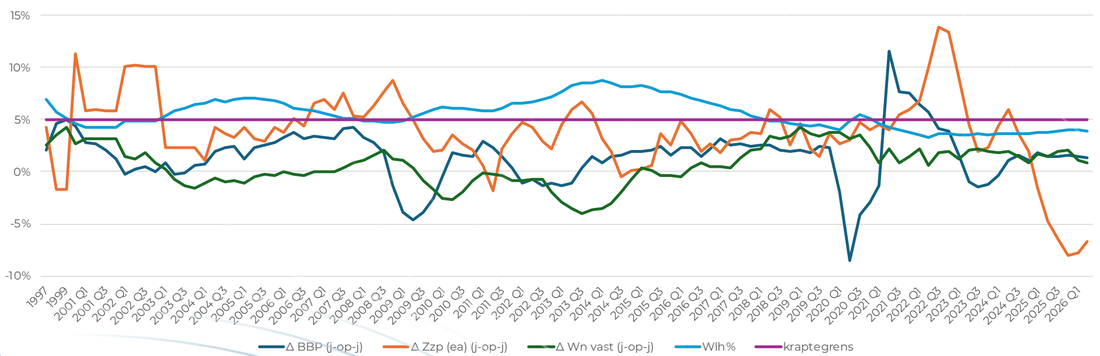

Duidelijk wordt dat er tot en met 2024 nauwelijks een kwartaal was waarin het aantal zzp'ers kromp, ongeacht of het goed of slecht ging met de Nederlandse economie. Bij vaste contracten was dat anders. Na de economische stagnatie van 2002 en 2003 duurde het jaren voordat werkgevers weer meer vaste contracten wilden of durfden aan te bieden. Vervolgens zetten de kredietcrisis en de eurocrisis in de periode 2009-2016 opnieuw een stevige rem op die ontwikkeling.

Pas vanaf 2017 versnelde de groei van het aantal vaste contracten. Toen de werkloosheid in 2018 onder de kraptegrens van 5% daalde, werd die ontwikkeling verder versterkt doordat werkgevers steeds meer moeite kregen om personeel te vinden.

Handhaving en de eerste effecten

Zoals in de vorige hoofdstukken al zichtbaar werd, begon het aantal zzp'ers stevig te krimpen rond de opheffing van het handhavingsmoratorium.

In het vierde kwartaal van 2025 lag het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt 8% lager dan een jaar eerder. In het tweede kwartaal van 2026 bedroeg die afname nog altijd 6,7% op jaarbasis. Cumulatief is sprake van een daling van 12,6% ten opzichte van het vierde kwartaal van 2024. In absolute aantallen daalde deze groep van 1.091.000 in het vierde kwartaal van 2024 naar 953.000 in het tweede kwartaal van 2026. Dat komt neer op een afname van circa 138.000.

De grafiek laat ook duidelijk zien dat het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt sinds 1 januari 2025 veel sterker is gekrompen dan het aantal werknemers met een vast contract is gegroeid. Bovendien nam de groei van het aantal vaste contracten in de loop van 2026 af tot 0,9% in het tweede kwartaal. Cumulatief kwamen er in deze periode 114.000 werknemers met een contract voor onbepaalde tijd bij.

Tegelijkertijd groeide de totale werkgelegenheid, bestaande uit alle werknemers en zelfstandigen samen, in diezelfde zes kwartalen slechts mondjesmaat. Per saldo kwamen er 37.000 werkenden bij.

De cijfers laten daarmee zien dat de daling van het aantal zzp'ers slechts beperkt samenvalt met een groei van het aantal vaste contracten. Ook de uitzend- en detacheringssector groeide niet mee, maar kromp juist verder.

Waar gaan zelfstandigen naartoe?

Het CBS publiceert ieder kwartaal cijfers over wisselingen tussen verschillende arbeidsposities. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen zelfstandigen, werknemers met een vaste arbeidsrelatie en werknemers met een flexibele arbeidsrelatie. Hoewel deze cijfers niet specifiek kijken naar zzp'ers die eigen arbeid aanbieden, geven ze wel inzicht in bredere bewegingen op de arbeidsmarkt.

Sinds de start van de handhaving zien we dat het aantal starters afneemt en het aantal stoppers juist toeneemt. Het saldo van nieuwe en stoppende zelfstandigen is daardoor ieder kwartaal negatief. Voor het opheffen van het handhavingsmoratorium was dit meestal nog positief.

Figuur 15: Zelfstandigen gestart en gestopt

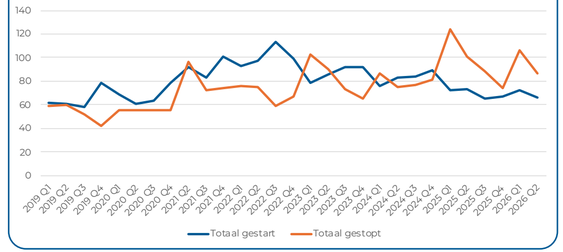

Sinds 1 januari 2025 stopten cumulatief 580.000 zelfstandigen. In het tweede kwartaal van 2026 ging het om 86.000 zelfstandigen. Van de stoppers wordt gemiddeld iets meer dan de helft werkloos of verlaat de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld vanwege pensionering. Dat patroon is nauwelijks veranderd.

Figuur 16: Zelfstandigen aandeel stoppers naar wlh of nbb

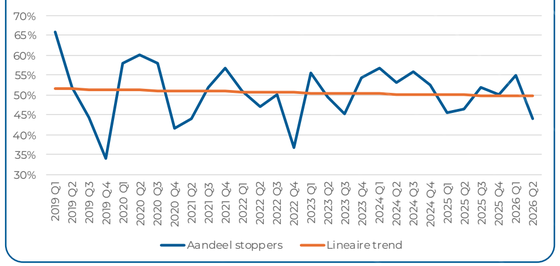

Opvallender zijn de verschuivingen binnen de groep die wel actief blijft op de arbeidsmarkt. Het aantal zelfstandigen dat overstapt naar een vast dienstverband nam aanvankelijk toe, maar vlakte later weer af. Zelfstandigen die stoppen, blijken relatief vaak terecht te komen in een flexibel dienstverband. Die beweging lijkt sinds begin 2025 licht sterker te zijn geworden.

Figuur 17: Wisselingen van Vast/Flex naar Zelfst en v.v.

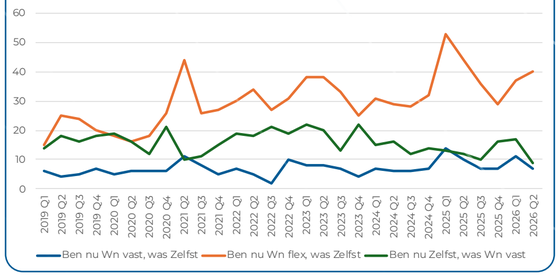

Tegelijkertijd stijgt het aandeel zelfstandigen dat zelfstandig blijft. De groep die eenmaal als zelfstandige actief is en dat ook blijft, lijkt sinds begin 2025 juist groter te worden.

Figuur 18: Zelfstandigen vorige kwartaal ook al zelfstandig

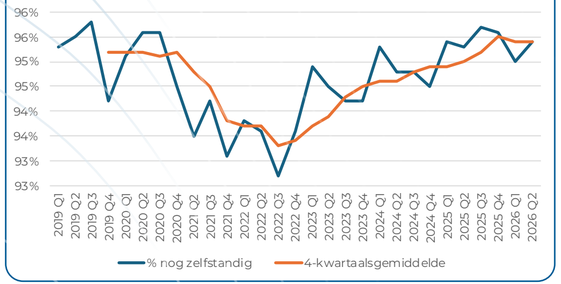

Kortom, de hernieuwde aandacht voor de kwalificatie van arbeidsrelaties en de opheffing van het handhavingsmoratorium hebben duidelijk invloed gehad op het aantal zelfstandigen. Van een stevige verschuiving naar vaste contracten is echter geen sprake.

Er lijkt eerder sprake van een flexverschuiving: minder zzp'ers, minder uitzendkrachten en gedetacheerden, en meer werknemers in de interne flexschil. Tegelijkertijd zien we een toenemende vastberadenheid onder de zelfstandigen die overblijven.

Waterbed met vier compartimenten

De CBS-cijfers over wisselingen tussen arbeidsposities geven een interessant en mogelijk ontnuchterend inzicht in de vraag waar zelfstandigen vandaan komen en waar zij naartoe gaan.

Er is echter nog een tweede manier om naar deze ontwikkeling te kijken. Op basis van CBS-data over de werkzame beroepsbevolking kunnen we zien hoe de verschillende delen van de arbeidsmarkt zich ten opzichte van elkaar ontwikkelen.

De jaar-op-jaarcijfers over het tweede kwartaal van 2026 schetsen een opvallend beeld:

- De totale werkzame beroepsbevolking groeide in een jaar tijd met slechts 0,1%.
- Het aantal werknemers met een vast contract groeide met 0,9%. Hun aandeel in de totale werkzame beroepsbevolking nam daardoor toe van 56,7% naar 57,2%. Dat aandeel bleef wel gelijk aan dat van het eerste kwartaal van 2026.
- De interne flexschil, bestaande uit onder meer tijdelijke werknemers, oproepkrachten en invalkrachten, groeide met 2,2%. Dat is duidelijk meer dan de groei van het aantal vaste contracten, maar minder dan de groei van 3,3% in het eerste kwartaal van 2026. Het aandeel van de interne flexschil steeg naar 24,5% van de werkzame beroepsbevolking, tegenover 24,0% een jaar eerder en 24,2% in het voorgaande kwartaal.
- Het aantal uitzendkrachten en gedetacheerden nam opnieuw af, met 4,1%. Daarmee zet een meerjarige daling door. Hun aandeel in de arbeidsmarkt bedraagt inmiddels nog 3,4%, het laagste niveau van deze eeuw. Zelfs tijdens de coronapandemie lag dit aandeel hoger. Ter vergelijking: de piek werd bereikt in het vierde kwartaal van 2016, met een aandeel van 5,4%.
- In het tweede kwartaal van 2026 telde Nederland nog 953.000 zzp'ers die eigen arbeid aanbieden. Dat zijn er 6,7% minder dan een jaar eerder en circa 11% minder dan twee jaar geleden.
- Het aandeel van deze groep in de werkzame beroepsbevolking daalde van 11,1% in het vierde kwartaal van 2024, het recordkwartaal voor zelfstandig ondernemerschap, naar 9,7% in het tweede kwartaal van 2026.
- De externe flexschil, bestaande uit zzp'ers die eigen arbeid aanbieden, uitzendkrachten en gedetacheerden, vertegenwoordigt daarmee nog 13,0% van de werkzame beroepsbevolking. Eind 2024 was dat nog 14,8%. Het grootste deel van die afname komt voor rekening van de zzp'ers.
- De totale flexschil, dus interne en externe flexibiliteit samen, kwam in het tweede kwartaal van 2026 uit op 37,6% van de werkzame beroepsbevolking. Dat is iets lager dan de 37,9% van een jaar eerder, maar vrijwel gelijk aan het niveau van het eerste kwartaal van 2026. Ter vergelijking: het hoogste niveau werd bereikt in het tweede kwartaal van 2017, toen de totale flexschil 40,4% bedroeg.

Deze cijfers laten zien dat de handhaving op schijnzelfstandigheid weliswaar effect heeft gehad op de omvang van de externe flexschil, maar veel minder op de totale behoefte aan flexibiliteit op de arbeidsmarkt. Die behoefte lijkt nog altijd aanwezig, alleen verschuift de invulling ervan. Waar organisaties eerder gebruik maakten van zzp'ers, uitzendkrachten en gedetacheerden, zien we nu relatief meer groei van tijdelijke werknemers binnen de eigen organisatie.

Dat maakt de ontwikkeling complexer dan vaak wordt verondersteld. De externe flexschil is duidelijk kleiner geworden, maar de totale flexschil van de Nederlandse arbeidsmarkt is vooralsnog nauwelijks veranderd.

De flexverschuiving wordt zichtbaar

Figuur X laat zien hoe de verschillende onderdelen van de arbeidsmarkt zich sinds het eerste kwartaal van 2024 hebben ontwikkeld. Ook hier is de impact van de handhaving op het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt duidelijk zichtbaar. Die groep kromp vanaf begin 2025 ieder kwartaal. Aanvankelijk werd de krimp steeds sterker, maar in het tweede kwartaal van 2026 nam het tempo af ten opzichte van het eerste kwartaal. Of dat wijst op een nieuwe trend, een seizoenseffect of een tijdelijke afwijking, zal de komende kwartalen moeten blijken.

Ook wordt duidelijk dat werkgevers slechts beperkt extra kiezen voor vaste contracten. De groei daarvan is, ook in absolute aantallen, minder sterk geworden. Net als in het eerste kwartaal groeide het aantal vaste contracten in het tweede kwartaal van 2026 minder hard dan het aantal werknemers in de interne flexschil.

Werkgevers blijven behoefte houden aan flexibiliteit. Die behoefte wordt echter steeds minder ingevuld via externe inhuur en steeds vaker via de interne flexschil.

Figuur 19: Mutaties aantal werkenden (*1.000), v/f/z

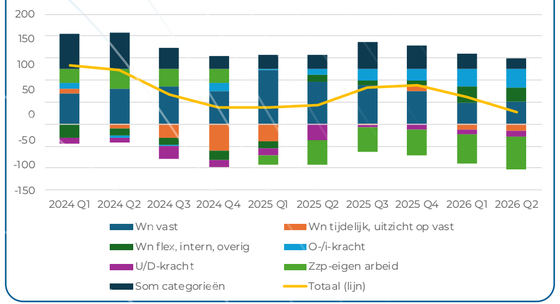

Cumulatief groeide de totale werkgelegenheid tussen het vierde kwartaal van 2024 en het tweede kwartaal van 2026 met 37.000 personen (+0,4%). Achter die beperkte groei gaat een forse dynamiek schuil. Het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt nam met 138.000 af (-12,6%), terwijl het aantal werknemers met een vast contract met 114.000 groeide (+2,1%). Tegelijkertijd daalde het aantal uitzendkrachten en gedetacheerden met 29.000. Ook het aantal werkenden in overige arbeidsposities, waaronder zelfstandigen met personeel, nam af, met 23.000. Daar stond een groei van 113.000 werknemers in de interne flexschil tegenover (+4,9%).

Inzoomen op beroepsklassen

Bovenstaande analyse vond plaats op het niveau van de totale Nederlandse arbeidsmarkt. Om beter te begrijpen waar de verschuivingen plaatsvinden, is het interessant om in te zoomen op de twaalf beroepsklassen die samen de totale werkgelegenheid vormen. Wanneer we kijken naar de ontwikkeling van het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt sinds de start van de handhaving, valt op dat deze groep in twee van de twaalf beroepsklassen nog altijd groeit.

Het grootste deel van de totale zzp-krimp komt echter voor rekening van vijf beroepsklassen:

- onderwijsberoepen: een afname van 14.000 zzp'ers, oftewel 17,3%, waarbij sportonderwijs en kinderopvang het sterkst daalden;
- zorg- en welzijnsberoepen: een afname van 18.000 zzp'ers, oftewel 11,3%;
- creatieve en taalkundige beroepen: een afname van 20.000 zzp'ers, oftewel 15,7%;
- bedrijfseconomische en administratieve beroepen: een afname van 27.000 zzp'ers, oftewel 14,8%;
- technische beroepen: een afname van 35.000 zzp'ers, oftewel 16,5%.

Figuur 20: Afnemend aantal zzp'ers eigen arbeid - per beroepsgroep

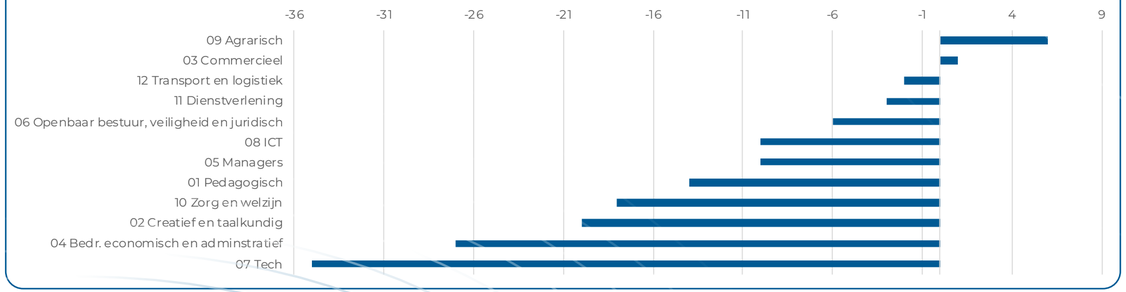

Uit Figuur X, waarin wordt ingezoomd op technische beroepen, bedrijfseconomische en administratieve beroepen en zorg- en welzijnsberoepen, blijkt dat de ontwikkelingen sterk verschillen per beroepsklasse.

Bij de technische beroepen neemt het aantal vaste contracten sinds de start van de handhaving ieder kwartaal sterk toe. Het aantal werknemers in de interne flexschil groeide aanvankelijk beperkt, maar neemt in 2026 sterker toe. Cumulatief is deze groep inmiddels harder gegroeid dan het aantal werknemers met een vast contract. Tegelijkertijd krimpt het aantal uitzendkrachten en gedetacheerden stevig, met uitzondering van het tweede kwartaal van 2026.

Figuur 21: Mutaties aantal werkenden (*1.000) vast/flex/zelfstandigen - Technische beroepen

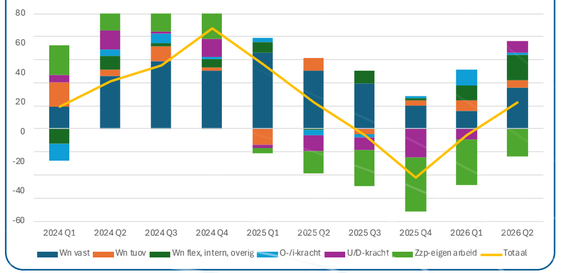

In de bedrijfseconomische en administratieve beroepen nam het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt aanvankelijk nog drie kwartalen toe. Inmiddels krimpt deze groep echter steeds sneller. Het aantal vaste contracten stijgt sterk, de interne flexschil groeit veel minder en het aantal uitzendkrachten en gedetacheerden neemt er vrijwel continu af.

Figuur 22: Mutaties aantal werkenden (*1.000) vast/flex/zelfstandigen - Bedrijfseconomische en administratieve beroepen

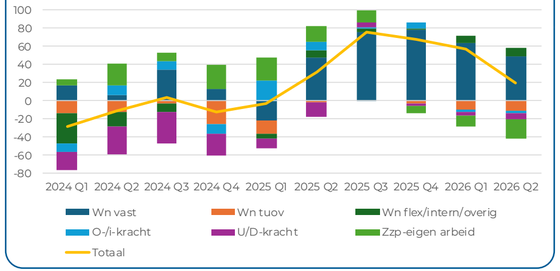

In de zorg- en welzijnsberoepen krimpt het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt sinds de start van de handhaving ieder kwartaal. Tegelijkertijd staat ook het totale aantal werkenden in deze beroepsklasse vrijwel ieder kwartaal licht onder druk. Daardoor is zelfs het aantal werknemers met een vast contract sinds eind 2024 cumulatief afgenomen. Het aantal uitzendkrachten en gedetacheerden is er sinds 2024 per saldo stabiel gebleven. Alleen de interne flexschil groeide.

Figuur 23: Mutaties aantal werkenden (*1.000) vast/flex/zelfstandigen - Zorg en Welzijn beroepen

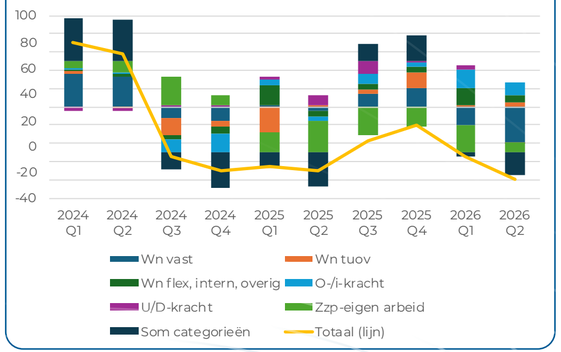

Conclusie

- Het aantal zzp'ers dat eigen arbeid aanbiedt neemt sinds de opheffing van het handhavingsmoratorium voor het eerst structureel af.
- Die daling gaat niet één-op-één gepaard met meer werknemers met een contract voor onbepaalde tijd. Uit CBS-statistieken blijkt dat stoppende zelfstandigen aanzienlijk vaker flexwerker worden dan werknemer met een vast contract.
- Het aantal startende zelfstandigen is afgenomen en het aantal stoppers toegenomen.
- Ongeveer de helft van de stoppende zelfstandigen wordt werkloos of verlaat de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld vanwege pensionering. Dat patroon wijkt nauwelijks af van eerdere jaren. Van de groep die actief blijft op de arbeidsmarkt, komt een groter deel terecht in de interne flexschil dan in een vast dienstverband.
- Zelfstandigen die actief blijven op de arbeidsmarkt, lijken juist vaker zelfstandig te blijven dan vóór de start van de handhaving. Dat sluit aan bij de conclusies op basis van andere databronnen in het voorgaande hoofdstuk.
- Werkgevers blijven in de huidige turbulente context hechten aan flexibiliteit en wendbaarheid. De invulling daarvan verschuift sinds begin 2025 steeds meer van externe inhuur naar de interne flexschil.

Verdieping A: Fiscale maatregelen

Vanaf 2022 zijn de fiscale faciliteiten voor zzp'ers – en andere zelfstandigen – flink afgebouwd. Daarmee zijn de in hoofdstuk 2 beschreven stimuleringsmaatregelen grotendeels weer van tafel.

De belangrijkste wijziging is de afbouw van de zelfstandigenaftrek, van maximaal € 6.310 in 2022 naar € 900 in 2027. Daarnaast werd de mkb-winstvrijstelling in 2025 verlaagd van 14% naar 12,7%, werd de fiscale oudedagsreserve (FOR) afgeschaft en is aangekondigd dat de startersaftrek vanaf 2028 volledig zal verdwijnen.

Het financiële effect van de afbouw van de zelfstandigenaftrek en de verlaging van de mkb-winstvrijstelling is te zien in de onderstaande tabel. Onderaan de streep is dat vrijwel nihil. Dat komt doordat de arbeidskorting, die elke werkende krijgt, vanaf 2022 fors verhoogd is. Het kabinet wilde daarmee werken aantrekkelijker maken.

Voor zelfstandigen compenseert deze verhoging een belangrijk deel van de afbouw van de fiscale faciliteiten. Tegelijkertijd laten de cijfers nog iets anders zien. De verhoging van de arbeidskorting en de aanpassingen in de loonheffing leiden voor werknemers in loondienst in de onderstaande voorbeelden tot een stevige stijging van het netto-inkomen. Zelfstandigen profiteren daar veel minder van.

Aanvullend laten de koopkrachtberekeningen van het Nibud zien dat de koopkracht van veel zzp'ers zowel in 2025 als in 2026 licht daalt, terwijl die van de meeste andere groepen juist stijgt. De arbeidsmarkteffecten van deze fiscale wijzigingen zijn lastig vast te stellen. De cijfers geven geen aanleiding om te veronderstellen dat zelfstandigen op grote schaal uitsluitend vanwege deze maatregelen stoppen.
Wel lijkt werken in loondienst financieel aantrekkelijker te zijn geworden ten opzichte van zelfstandig ondernemerschap. Dat komt niet alleen door fiscale veranderingen, maar ook doordat de lonen in veel sectoren de afgelopen jaren aanzienlijk harder zijn gestegen dan de tarieven van zzp'ers. In hoeverre dit daadwerkelijk invloed heeft op de keuze van werkenden om zelfstandig ondernemer te worden, valt op basis van de beschikbare cijfers niet vast te stellen.

Tabel 2: Verschil in fiscale behandeling tussen IB-ondernemer en werknemers in periode 2022 en 2026

Ondernemer (IB ondernemer, geen BV)						Verandering	Werknemer in loondienst			Verandering
	2022	2023	2024	2025	2026	2022-2026		2022	2026	2022-2026
Winst uit ondernemen	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000	€ 30.000		Bruto loon	€ 30.000	€ 30.000	
Zelfstandigenaftrek	€ 6.310	€ 5.030	€ 3.750	€ 2.470	€ 1.200					
Mkb-winstvrijstelling	€ 3.317	€ 3.496	€ 3.494	€ 3.496	€ 3.658					
Belastbaar box 1 inkomen	€ 20.373	€ 21.474	€ 22.756	€ 24.034	€ 25.142					
Belasting & Premie Volksverz.	€ 7.552	€ 7.930	€ 8.412	€ 8.608	€ 8.988					
Algemene heffingskorting	€ 2.888	€ 3.070	€ 3.126	€ 3.068	€ 3.115		Algemene heffingskorting	€ 2.396	€ 3.100	
Arbeidskorting	€ 4.087	€ 4.815	€ 5.286	€ 5.304	€ 5.381		Arbeidskorting	€ 4.086	€ 5.380	
Verschuldigde inkomstenbelasting	€ 577	€ 45	–	€ 236	€ 492		Verschuldigde inkomstenbelasting	€ 4.654	€ 2.234	
Inkomensafhankelijke bijdrage Zvw	€ 1.120	€ 1.166	€ 1.210	€ 1.264	€ 1.219		Zvw (betaalt werkgever)	€ 0	€ 0	
Netto jaarinkomen	€ 28.303	€ 28.789	€ 28.790	€ 28.500	€ 28.289	**0,00%**	Netto jaarinkomen	€ 25.346	€ 27.766	**9,50%**
Winst uit ondernemen	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000	€ 50.000		Bruto loon	€ 50.000	€ 50.000	
Zelfstandigenaftrek	€ 6.310	€ 5.030	€ 3.750	€ 2.470	€ 1.200					
Mkb-winstvrijstelling	€ 6.117	€ 6.296	€ 6.156	€ 6.036	€ 6.198					
Belastbaar box 1 inkomen	€ 37.573	€ 38.674	€ 40.094	€ 41.494	€ 42.602					
Belasting & Premie Volksverz.	€ 13.928	€ 14.282	€ 14.822	€ 14.913	€ 15.297					
Algemene heffingskorting	€ 1.912	€ 2.094	€ 2.349	€ 2.239	€ 2.292		Algemene heffingskorting	€ 1.169	€ 1.822	
Arbeidskorting	€ 3.478	€ 4.251	€ 4.878	€ 5.148	€ 5.398		Arbeidskorting	€ 3.481	€ 5.401	
Verschuldigde inkomstenbelasting	€ 8.538	€ 7.937	€ 7.595	€ 7.526	€ 7.607		Verschuldigde inkomstenbelasting	€ 13.865	€ 108.333	
Inkomensafhankelijke bijdrage Zvw	€ 2.066	€ 2.100	€ 2.133	€ 2.182	€ 2.066		Zvw (betaalt werkgever)	€ 0	€ 0	
Netto jaarinkomen	€ 39.396	€ 39.963	€ 40.272	€ 40.292	€ 40.327	**2,50%**	Netto jaarinkomen	€ 36.135	€ 39.167	**8,40%**
Winst uit ondernemen	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000	€ 100.000		Bruto loon	€ 100.000	€ 100.000	
Zelfstandigenaftrek	€ 6.310	€ 5.030	€ 3.750	€ 2.470	€ 1.200					
Mkb-winstvrijstelling	€ 13.117	€ 13.296	€ 12.811	€ 12.386	€ 12.548					
Belastbaar box 1 inkomen	€ 80.573	€ 81.674	€ 83.439	€ 85.144	€ 86.252					
Belasting & Premie Volksverz.	€ 31.256	€ 31.247	€ 31.838	€ 32.274	€ 32.627					
Algemene heffingskorting	–	–	–	–	–		Algemene heffingskorting	€ 0	€ 0	
Arbeidskorting	€ 548	€ 996	€ 1.623	€ 1.893	€ 2.143		Arbeidskorting	€ 548	€ 2.143	
Tariefsaanpassing box 1	1.845,00	2.303,00	2.075,00	1.785,00	1.641,00					
Verschuldigde inkomstenbelasting	€ 32.553	€ 32.554	€ 32.290	€ 32.166	€ 32.125		Verschuldigde inkomstenbelasting	€ 40.324	€ 37.289	
Inkomensafhankelijke bijdrage Zvw	€ 3.283	€ 3.635	€ 3.810	€ 3.990	€ 3.851		Zvw (betaalt werkgever)	€ 0	€ 0	
Netto jaarinkomen	€ 64.164	€ 63.811	€ 63.900	€ 63.844	€ 64.024	**-0,20%**	Netto jaarinkomen	€ 59.676	€ 62.711	**5,10%**

Verdieping B: Rechtsvermoeden bij een laag tarief

In dit rapport hebben we vooral gekeken naar de effecten van beleid dat inmiddels is ingevoerd. Tegelijkertijd staan er nieuwe maatregelen op stapel, waaronder het rechtsvermoeden van een arbeidsovereenkomst op basis van een uurtarief. Deze maatregel treedt op 1 januari 2027 in werking. Wat valt er op basis van de beschikbare cijfers te zeggen over de mogelijke impact?

Het rechtsvermoeden is bedoeld om werkenden met een laag uurtarief beter te beschermen tegen schijnzelfstandigheid. Werkenden die onder een bepaalde tariefgrens worden ingehuurd, naar verwachting ongeveer € 39 per uur in 2027, moeten eenvoudiger een beroep kunnen doen op de rechten die bij een arbeidsovereenkomst horen. Het gaat nadrukkelijk niet om een verbod op zelfstandig ondernemerschap onder die tariefgrens. Het rechtsvermoeden is een civielrechtelijk instrument en geen wettelijk minimumtarief.

Omvang van de doelgroep

Nederland telt op dit moment ongeveer 1,2 miljoen zzp'ers voor wie ondernemerschap het hoofdinkomen vormt, aangevuld met ruim een half miljoen mensen die als zelfstandige bijverdienen. Een belangrijk deel van deze groep valt buiten het bereik van de nieuwe maatregel. Ongeveer 15% verkoopt vooral producten in plaats van eigen arbeid en circa een kwart werkt uitsluitend voor particulieren. Voor deze groepen heeft het rechtsvermoeden geen directe betekenis. Daarmee resteert een groep van ongeveer één miljoen zelfstandigen die in theorie met de maatregel te maken kan krijgen. Op basis van berekeningen van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid werkt ongeveer 15% van deze groep tegen een tarief onder de voorgestelde grens. Dat komt neer op circa 150.000 zzp'ers.

Grote verschillen tussen sectoren

Het percentage van 15% is een gemiddelde. Tussen sectoren zijn de verschillen groot. In de landbouw werkt 64% van de zzp'ers tegen een tarief onder de beoogde grens. In de financiële dienstverlening komt dat nauwelijks voor. Opvallend is dat sectoren met veel lage tarieven niet automatisch ook de sectoren met de meeste zzp'ers zijn. De landbouw, horeca en vervoerssector vertegenwoordigen ieder slechts een beperkt deel van de totale zzp-populatie, maar kennen wel relatief veel zelfstandigen met een laag uurtarief. Cijfers van Knab en de WageIndicator Foundation bevestigen dit beeld. Daaruit blijkt onder meer:

- Van de 330 onderzochte beroepen zijn er 39 waarin een deel van de zelfstandigen aangeeft voor minder dan € 40 per uur te werken.
- Binnen vrijwel iedere beroepsgroep bestaat een grote spreiding tussen de laagste en hoogste tarieven.
- In geen enkele beroepsgroep werken de best verdienende zzp'ers onder de tariefgrens.
- Een aanzienlijke groep zelfstandigen hanteert tarieven die dicht bij de voorgestelde grens liggen.
- Een groot deel van de lage tarieven komt voor bij zelfstandigen die diensten leveren aan particulieren, terwijl deze groep juist buiten de reikwijdte van de wet valt.

Wil de doelgroep dit zelf?

Van de zelfstandigen die tegen een laag tarief werken, geeft gemiddeld 27% aan liever in loondienst te werken. Dat percentage ligt hoger dan onder zzp'ers als geheel, van wie ongeveer 12% liever werknemer zou zijn. Tegelijkertijd betekent dit dat een ruime meerderheid van de zelfstandigen met een laag uurtarief zelfstandig wil blijven. Gemiddeld zegt ongeveer driekwart van deze groep de voorkeur te geven aan zelfstandig ondernemerschap.

Tabel 3: Sectorale verschillen in kader van wet rechtsvermoeden laag tarief

Sector	Aandeel sector in totaal aantal eenmansbedrijven	Aandeel zzp'ers met tarief onder €36	Tarief onder € 36, wil zzp'er blijven	Tarief onder € 36, wil liever in loondienst werken
Landbouw, bosbouw en visserij	2%	64%	75%	25%
Horeca	2%	53%	91%	9%
Vervoer en opslag	3%	38%	61%	39%
Cultuur, sport en recreatie/overige dienstverlening	7%	27%	74%	26%
Bouwnijverheid	13%	22%	82%	18%
Groot- en detailhandel	11%	21%	81%	19%
Industrie (incl. delfstoffen/nuts/afval)	3%	17%	88%	12%
Onderwijs (incl. sport- en particulier onderwijs)	7%	16%	63%	38%
Gezondheidszorg/welzijn	11%	15%	73%	27%
Zakelijke dienstverlening/onroerend goed	32%	9%	67%	33%
Informatie en communicatie	6%	6%	50%	50%
Financiële instellingen	2%	0%	0%	0%
Gemiddelde/totaal	100%	15%	73%	27%

Mogelijke effecten op de markt
Omdat het rechtsvermoeden geen verbod is, ligt een geleidelijke reactie van de markt voor de hand. Opdrachtgevers en zelfstandigen die net onder de tariefgrens samenwerken, kunnen ervoor kiezen tarieven te verhogen om discussie en onzekerheid te voorkomen. De bestaande regels rond de kwalificatie en inzet van zelfstandigen blijven daarbij onverminderd van kracht.

Daarnaast zullen sommige opdrachtgevers waarschijnlijk onderzoeken of bestaande opdrachtovereenkomsten kunnen worden omgezet in arbeidsovereenkomsten. Dat gebeurde ook rond de opheffing van het handhavingsmoratorium, onder meer in sectoren als zorg, kinderopvang en bouw. Een verschuiving naar resultaatverplichtingen of aanneemsommen ligt minder voor de hand, omdat het rechtsvermoeden niet uitsluitend geldt voor opdrachten die op uurbasis worden uitgevoerd.

Tot slot bestaat het risico dat bepaalde werkzaamheden verdwijnen wanneer opdrachtgevers de hogere kosten of verminderde flexibiliteit niet willen of kunnen dragen. Uit onderzoek van werkgeversvereniging AWVN blijkt dat 6% van de werkgevers verwacht activiteiten af te bouwen vanwege de stapeling van nieuwe flexwetgeving.

Kortom
Het rechtsvermoeden op basis van een uurtarief kan naar schatting circa 150.000 zzp'ers raken. Het gaat om een relatief beperkte, maar zeer ongelijk over sectoren verdeelde groep. Zelfstandigen met lage tarieven zijn relatief sterk vertegenwoordigd in sectoren als landbouw, horeca en vervoer.

Tegelijkertijd wil een duidelijke meerderheid van deze zelfstandigen liever ondernemer blijven. Het uiteindelijke effect van het rechtsvermoeden zal daarom vooral afhangen van de mate waarin opdrachtgevers en zelfstandigen hun tarieven, werkwijze of contractvormen aanpassen. Daarnaast is bepalend of, en op welke manier, de betrokken zelfstandigen zelf gebruik gaan maken van hun nieuwe juridische positie.

Slotwoord

Als er één les uit dit rapport naar voren komt, dan is het dat de arbeidsmarkt zich niet laat vangen in simpele rekensommen. Minder zzp'ers betekent niet automatisch een betere arbeidsmarkt. Net zoals meer regels niet automatisch meer zekerheid betekenen. De werkelijkheid is, zoals ondernemers als geen ander weten, vaak nét iets weerbarstiger dan de spreadsheet suggereert.

Voor ONL staat één uitgangspunt altijd centraal: mensen moeten de ruimte hebben om te werken en ondernemen op een manier die bij hen past. Of dat nu als werknemer, zelfstandige of ondernemer met personeel is. De overheid heeft daarbij de belangrijke taak om misstanden aan te pakken, maar moet tegelijkertijd oppassen dat zij niet de vrijheid en dynamiek wegreguleert die de Nederlandse economie juist zo sterk maken.

De cijfers in dit rapport laten zien dat beleid impact heeft. Maar ze laten ook zien dat achter elke statistiek ondernemers, opdrachtgevers en professionals schuilgaan die keuzes maken op basis van hun eigen ambities, talenten en omstandigheden. Dat vraagt om beleid dat kijkt naar de mens achter het contract en niet alleen naar het contract zelf.

Nederland is groot geworden door mensen die kansen zagen waar anderen vooral regels zagen. Dat ondernemende DNA zit nog altijd diep verankerd in onze samenleving. Laten we ervoor zorgen dat de arbeidsmarkt die ruimte ook in de toekomst blijft bieden. Want uiteindelijk draait het niet om de vraag hoeveel zzp'ers er zijn, maar om de vraag of mensen de vrijheid hebben om te werken, te ondernemen en te groeien op een manier die bij hen past.

Ik hoop dat dit rapport bijdraagt aan een debat dat minder wordt gedreven door aannames en meer door feiten. Een debat waarin ruimte is voor nuance, zonder de urgentie uit het oog te verliezen. En vooral: een debat waarin we blijven kijken naar wat werkt voor ondernemers.

Want één ding weten ondernemers als geen ander: als een route doodloopt, ga je niet stilstaan. Dan zoek je een nieuwe weg vooruit.

Erik Ziengs
Voorzitter ONL voor Ondernemers

Over ons

Initiatiefnemers:

HeadFirst, powered by Vertage
Vertage is de nieuwe naam van HeadFirst Group in Nederland en het wereldwijde merk achter Striive, HeadFirst, Sterksen, StarApple en ProUnity.

Vertage zet zich in om de manier waarop werk wordt gedaan opnieuw vorm te geven. Door de juiste mix van specialistische professionals en AI samen te brengen, helpt Vertage mensen en organisaties sneller te bewegen, groter te denken en voorop te blijven lopen in het tijdperk van intelligentie. Gebouwd op decennia aan workforce-expertise, governance op ondernemingsniveau en een wereldwijde talentcommunity van 1,5 miljoen specialistische professionals in 80 landen, helpt Vertage organisaties talent- en leveringsuitdagingen op te lossen met meer snelheid, intelligentie en controle.

ONL voor Ondernemers
ONL voor Ondernemers is dé onafhankelijke ondernemersorganisatie van Nederland en heeft maar één belang: de stem van de ondernemer laten horen. Ondernemers bepalen de onderwerpen op onze agenda en wij ondernemen actie. Wij zijn gevestigd in het Ondernemershuis Nederland in Den Haag. De plek waar de politiek en ondernemers dagelijks bij elkaar komen. Rammelende wetgeving is niet alleen slecht voor ondernemers, maar ook slecht voor de hele economie. Om die reden is het essentieel dat de stem van de ondernemer gehoord wordt bij het vaststellen van beleid en wetgeving. Het team van ONL maakt zich hier hard voor, door te lobbyen, problemen aan te kaarten en oplossingen voor te leggen op onderwerpen die voor ondernemers van belang zijn.

Onderzoeker:

ZiPconomy
ZiPconomy is een onafhankelijk kennisplatform en community met als doel eigenzinnige meningen over de flexibilisering van organisaties en de markt voor interim-professionals bij elkaar te brengen. Dit gebeurt zowel online als offline. Op de website van ZiPconomy krijgen externe experts de ruimte voor opiniestukken en kennisartikelen. Daarnaast heeft ZiPconomy een eigen onafhankelijke nieuws- en onderzoeksredactie.

ONL
VOOR ONDERNEMERS

HeadFirst
Powered by vertage

ZiPconomy